

FIȘA DISCIPLINEI

Studiul Vechiului Testament I

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Studiul Vechiului Testament I			Codul disciplinei	OLR1121
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa				
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativu	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină fundamentală (DF)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					3
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				33	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu e cazul
4.2. de competențe	Nu e cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, alte resurse indicate)
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența minim 75% și realizarea unei lucrări de seminar/laborator în conformitate cu cerințele și criteriile stabilite.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Interpretează texte religioase
CP2	Publică lucrări de cercetare academice
CP4	Promovează transferul de cunoștințe
CP10	Comunică constatări științifice
CP16	Promovează dialogul în cadrul societății
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT2	Asigură managementul de proiect
CT3	Sintetizează informații

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	Studentul înțelege temeiurile biblice și pastorale ale îndrumării persoanei	Studentul corelează texte scripturistice cu situații concrete de orientare pastorală
CP2	Studentul cunoaște principiile cercetării academice aplicate studiilor biblice și teologice	Studentul elaborează lucrări folosind surse teologice, istorice și misionare relevante
CP3	Studentul explică comportamentul uman prin repere biblice, morale și spirituale	Studentul aplică noțiuni teologice în analiza conduitei personale și comunitare
CP6	Studentul înțelege metodele de interpretare a textelor biblice și religioase	Studentul interpretează texte scripturistice în context istoric, dogmatic și pastoral
CP12	Studentul cunoaște fundamentele biblice și morale ale carității creștine	Studentul organizează acțiuni caritative inspirate de învățătura socială și morală ortodoxă
CT2	Studentul înțelege principiile managementului de proiect aplicabile activităților pastorale și comunitare	Studentul planifică activități folosind obiective, resurse, etape și indicatori de realizare

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul înțelege metodele de interpretare a textelor biblice, patristice și liturgice
2. Studentul înțelege specificul predării textelor religioase în cateheză și pastorație
3. Studentul înțelege importanța transferului de cunoștințe în viața liturgică și pastorală
4. Studentul cunoaște formele redactării științifice în domeniul teologiei pastorale
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul interpretează texte religioase în contexte omiletice, catehetice și pastorale concrete

competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

2. Studentul predă texte biblice, patristice și liturgice prin explicații clare și contextualizate
3. Studentul transmite conținuturi teologice prin cateheză, predică, dialog și activități comunitare
4. Studentul cunoaște formele redactării științifice în domeniul teologiei pastorale

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Noțiuni introductive: definirea arealului general al disciplinei; definirea isagogiei biblice; repere metodologice și bibliografice generale; Istoria textului Vechiului Testament; Canonul cărților Vechiului Testament; Inspirația Sfintei Scripturi	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
2. Repere generale de hermeneutică și exegeză creștină și iudaică: sensurile Sfintei Scripturi (sensul literal, sensul anagogico-spiritual, sensul alegoric, sensul tipic); principii exegetice; calitățile interpretului; perspective hermeneutice moderne	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
3. Istoria universală a omenirii și istoria lui Israel: locul și rolul lui Israel în cadrul revelației; etapele istoriei lui Israel și etapele constituirii canonului biblic vechitestamentar	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
4. Introducere în cărțile Pentateuhului: Torah lui Moise și centralitatea ei în canonul biblic	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
5. Facerea – istoria patriarhilor – modele ale credinței și ale deschiderii lucrării lui Dumnezeu	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
6. Raportul lui Dumnezeu cu lumea văzută: crearea lumii (Fac. 1, 1-2,4a)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
7. Antropologia (crearea omului, nemurirea sufletului, asemănarea cu Dumnezeu, căderea omului, orizontul restaurării)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
8. Legământ și Patriarhi: făgăduință, responsabilitate și pronie; Noe și reînnoirea legământului (conceptul de legământ, legământul noahitic, responsabilitate, pronie); Patriarhii și făgăduințele lui Dumnezeu (alegerea și chemarea lui Avram, seminția lui Avram, simbolistica schimbării numelui lui Avraam, repetarea făgăduinței, Isaac – reînnoirea făgăduinței, Iacob și Esau – binecuvântarea furată, Iacob – scara minunată și făgăduința)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
9. Ieșirea – instituționalizarea monoteismului și a legăturii cultice om – Dumnezeu; Monoteism: „Eu sunt Cel ce sunt” (Ieș. 3,14); „Domnul Dumnezeuul tău este singurul Domn” (Deut. 6,4)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

10. Levitic – sfânt și sfințire. Noțiunea de sfânt și sfințenie, sfințenia lui Dumnezeu, sfințenia împărtășită/împărtășibilă (Lev. 19,2); legile sfințeniei – instituirea cultului iudaic	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
11. Numeri – teocentric și alunecare; Relația tip-antitip: Șarpele de aramă (Num. 21,5-9), iuninca roșie (Num. 19,1-22), apa din stâncă (Num. 20,2-13)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
12. Deuteronomul – omiletică/catehetică, testamentar și mărturisirea credinței (Shema)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
13. Învățătura despre Dumnezeu: unitatea lui Dumnezeu, ființa și spiritualitatea lui Dumnezeu, atributele lui Dumnezeu; providența divină, revelația, legământul.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
14. Profeții mesianice în Pentateuh (Fac. 3,15; 9,25-26; 12,2-3; 22,17-18; 49,10; Num. 24,17; Deut. 18,15)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice

Bibliografie

Ediții Scripturistice:

- *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, quae antea cooperantibus A. Alt, O. Eissfeldt, P. Kahleediderat R. Kittel, Editio Funditus Renovata, adjuvantibus H. Bardtke, W. Baumgartner, P. A. H. de Boer, O. Eissenfeldt, J. Fichtner, G. Gerleman, J. Hempel, F. Horst, A. Jepsen, F. Maass, R. Meyer, G. Quell, Th. H. Robinson, D. W. Thomas cooperatibus H. P. Ruger et J. Zieglerederunt K. Elliger et W. Rudolph, Textum Masoreticum curavit H. P. Ruger, MASORAM ELABORAVIT G. E. Weil, Editio tertia emendata opera W. Rudolph et H. P. Ruger, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1987.
- *Septuaginta*, Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs, editio minor, duo volumina in uno, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1935.
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2011.

Resurse patristice:

- *Biblia Patristica, Index des citations et allusions bibliques dans la littérature patristique*, 5. vol., Edition du Centre National de la Recherche Scientifique, Paris, 1986-1991.
- Ambrozie cel Mare, „Despre rai,” în *PSB* 52, trad. Teodor Bodogae et al. (București: IBMO, 2007), 59-114.
- Chiril al Alexandriei, „Glafire,” în *PSB* 39, trad. Dumitru Stăniloae (București: IBMO, 1992).
- Grigorie de Nyssa, „Despre viața lui Moise,” în *PSB* 29, trad. Dumitru Stăniloae și Ioan Buga (București: IBMO, 1982), 21-112.
- Ioan Gură de Aur, „Omilii la Facere I,” în *PSB* 21, trad. Dumitru Fecioru (București: IBMO, 1987).
- Ioan Gură de Aur, „Omilii la Facere II,” în *PSB* 22, trad. Dumitru Fecioru (București: IBMO, 1989).
- Origen, *Omilii, comentarii și adnotări la Geneză*, trad. Adrian Muraru (Iași: Polirom, 2006), 672 p.
- Vasile cel Mare, „Omilii la Hexaemeron,” în *PSB* 17, trad. Dumitru Fecioru (București: IBMO, 1986), 69-180.
- Vasile cel Mare, *Omilii la facerea omului; Omilie despre Rai*, trad. Lavrentie Carp (Iași: Doxologia, 2010), 100 p.

Lucrări de referință, comentarii biblice:

- Breck, John, *Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii* (Cluj-Napoca: Ed. Patmos, 2003).
- Chirilă, Ioan (coord.), Abrudan, Dumitru, Semen, Petre, Oancea, Constantin, Onișor, Remus, Basarab, Mircea, *Introducere în Vechiul Testament* (București: Basilica, 2018), 870 p.
- Chirilă, Ioan, *Fragmentarium exegetic filonian II, Nomothetica – repere exegetice la Decalog* (Cluj-Napoca: Ed. Limes, 2003), 174 p.
- Chirilă, Ioan, *Fragmentarium exegetic filonian* (Cluj-Napoca: Ed. Limes, 2002).
- Chirilă, Ioan, *Sfânta Scriptură – Cuvântul cuvintelor* (Cluj-Napoca: Ed. Renașterea, 2010).
- Mihăilă, Alexandru, „În multe rânduri și în multe chipuri”. *O scurtă introducere ortodoxă în Vechiul Testament* (Iași: Doxologia, 2017).
- Munteanu, Liviu Galaction, *Paradisul biblic – căderea protopărinților în păcat – studiu exegetic* (Cluj: Tipografia Eparhiei, 1939), 148 p.
- Munteanu, Liviu Galaction, *Pentateuhul în fața criticii moderne* (Cluj: Tipografia Eparhiei, 1937), 57 p.

- Neaga, Nicolae, *Hristos în Vechiul Testament* (Cluj-Napoca: Ed. Renașterea, 2004).
- Ricoeur, Paul, *Eseuri de hermeneutică*, trad. de Vasile Tonoiu (București: Ed. Humanitas, 1995).

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Crearea lumii și a omului	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
2. Paradisul biblic	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
3. Căderea omului	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
4. Fratricidul și decăderea umanității	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
5. Noe	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
6. Avraam, Isaac și Iacob	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
7. Sara, Rebeca și Rahela	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
8. Iosif și frații săi	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
9. Chemarea lui Moise	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
10. Plăgile Egiptului și Mielul pascal	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
11. Peregrinarea prin pustie: de la Marea Roșie la Muntele Sinai	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
12. Peregrinarea prin pustie: de la Muntele Sinai în Canaan	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
13. Aaron și Cortul Sfânt	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
14. Moartea lui Moise și succesiunea lui Iosua	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

Bibliografie

Studii de specialitate

- Chirilă, Ioan, „Noțiunea de „popor ales” în gândirea veterotestamentară, neotestamentară și patristică”, în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai” – Theologia Orthodoxa*, nr. 1-2/1995, pp. 9-17.
- Chirilă, Ioan, Pașca-Tușa, Stelian, Onețiu, Elena, „Reconstitution of Melchizedek's history in rabbinic and christian traditions,” *JSRI* 48 (2017): 3-15.
- Ciurea, Mihai, „Figura lui Moise și importanța legii mozaice în scrierile Noului Testament,” *MO* 5-8 (2015): 201-212.
- Iatan, Cristian, „Crearea lumii și a omului. Perspectiva biblică patristică și cea biblică modernă. Repere fundamentale,” *ST* 4 (2017).
- Jînga, Constantin, „Cartea Ieșirea, într-o re-lectură de secol XX: Arnold Schoenberg, *Moses und Aron* (1927),” *AB* 4-6 (2017): 44-48.
- Jînga, Constantin-Ioan, „Cetățile de scăpare – o meditație biblică despre valoarea și sensul vieții,” în *Ecoul inefabilului*, ed. Simona Constantinovici, Gilda Valcan, Ciprian Valcan (Cluj-Napoca: Napoca Star, 2014), 94-107.
- Medan, Adrian, „Ritual și legislație în celebrarea Sărbătorii Corturilor,” *AB* 7-9 (2015): 43-58.
- Mihăilă, Alexandru, „Holy War in Deuteronomy 20,” *Analele Universității „Eftimie Murgu” din Reșița. Fascicola de Științe Social-Umaniste*, 2 (2013): 30-39.
- Moș, Grigore Dinu, „Tohu Wabohu in Genesis 1, 2. Kabbalistic, Patristic and Modern Exegesis,” *Studia TO* 2 (2017): 5-20.
- Pașca-Tușa Stelian, și Liviu Vidican-Manci, „Jertfa lui Isaac în comentariile și omiliile Sfinților Părinți,” *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca*, tom XXV (2021-2022), ed. Teofil Tia (Cluj-Napoca: Renașterea, 2023): 27-40.
- Pașca-Tușa, Stelian, „Is There Any Brutality in the Byzantine Representation of Abraham's Sacrifice?,” *ROOTS – Romanian Orthodox Old Testament Studies* 5.1 (2021): 62-76.
- Vatamanu, Cătălin, Shema Israel... (Deut. 6, 4-9): mărturie a lui Dumnezeu Cel Unul și Unic,” în *Mărturisirea de credință - locul și rolul ei în Tradiția Bisericii Ortodoxe*, ed. Ion Vicovan et. al. (Iași: Doxologia, 2013).

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Asimilarea informațiilor fundamentale privitoare la Vechiul Testament.	Examen scris (parțial) Examen oral	50 % 30 %
	Înțelegerea instrumentelor și a finalității procesului de interpretare a Scripturii în mediul ortodox.		
9.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a integra într-un discurs propriu conceptele asimilate.	Prezentarea unui portofoliu realizat pe parcursul semestrului.	20 %
	Flexibilitatea în abordarea exercițiilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor dar și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri.		
9.6 Standard minim de promovare			
Cunoașterea sumară a conținutului Vechiului Testament, cu accent pe Pentateuh, și a noțiunilor de revelație, inspirația Sfintei Scripturi, canonul Sfintei Scripturi, a elementelor de critică textuală (metoda istorico-critică), a temelor teologice principale.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

Nu se aplică

Data completării:
20.06.2026

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
20.07.2026

Semnătura directorului de departament

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

⁶ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".